

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра публічного та приватного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ТРУДОВЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни обов'язкова дисципліна професійної підготовки

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою публічного та приватного права
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Ірина КОЗАКОВА

Укладач: *Вареник Олександр Сергійович*, доктор юридичних наук, професор кафедри публічного та приватного права.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Трудове право» базується на успішному оволодінні здобувачами вищої освіти знаннями з теорії держави і права (у частині розуміння сутності правовідносин, юридичних фактів та засад юридичної відповідальності), конституційного права (щодо конституційного права на працю, відпочинок, належні умови життя й заборони примусової праці), цивільного права (в частині загальних положень про правочини та правосуб'єктність осіб); інформаційними технологіями; навичками письмової роботи: підготовка аналітичних довідок, рефератів, есе, первинне узагальнення правозастосовної практики та складання базових проєктів договорів; а також засадами загальної етики, професійної деонтології правника, високої правової культури й академічної доброчесності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Трудове право» є система правових норм і принципів, які регулюють суспільно-трудові відносини, що виникають між найманими працівниками та роботодавцями на підставі трудового договору, а також тісно пов'язані з ними відносини щодо працевлаштування, колективних переговорів, професійного навчання, нагляду й контролю за дотриманням трудового законодавства, вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів та матеріальної відповідальності сторін.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Трудове право» є формування у здобувачів вищої освіти навиків оволодіння сукупністю знань з правового регулювання трудових відносин, прийняття ними обґрунтованих рішень щодо реалізації права на працю, а також опанування ними механізму правового аналізу відповідних правових норм.

Основне завдання навчальної дисципліни «Трудове право» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних знань про інститути трудового законодавства, а також набуття практичних компетентностей щодо правового оформлення прийняття та звільнення працівників, розробки колективних і трудових договорів, врегулювання режимів робочого часу й відпочинку, застосування заходів дисциплінарного впливу та захисту прав сторін у випадку виникнення трудових спорів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Трудове право» забезпечує набуття таких компетентностей і результатів:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК06	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08	Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН07	Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН09	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПРН11	Мати базові навички риторики.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і

	процесуального права.
ПРН14	Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Трудове право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	12	2	4			6	16	1	1			14
Тема 2. Джерела трудового права	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 3. Трудовий договір	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 4. Робочий час та час відпочинку	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 5. Правове регулювання оплати праці	14	2	4			8	15	1	2			12
Тема 6. Правове регулювання охорони праці	14	2	4			8	15	1	2			12
Тема 7. Трудова дисципліна	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 8. Матеріальна відповідальність за заподіяну шкоду в трудових правовідносинах	18	4	6			8	17	1	2			14
Тема 9. Трудові спори (конфлікти)	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 10. Міжнародно-правове регулювання оплати праці	18	4	6			8	15	1	2			12
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Трудове право як галузь права, наука та навчальна дисципліна

Поняття, предмет і метод трудового права. Система галузі трудового права. Суб'єкти трудового права та трудові правовідносини. Трудове право як наука та навчальна дисципліна. Співвідношення трудового права з іншими галузями права.

Тема 2. Джерела трудового права

Джерела трудового права: поняття, система, види. Конституція України як джерело трудового права. Українське спеціальне трудове законодавство. Підзаконне правове регулювання трудових правовідносин та судова практика, у т.ч. практика ЄСПЛ. Міжнародно-правове регулювання у сфері праці. Акти соціального діалогу та локальні нормативні акти роботодавця.

Тема 3. Трудовий договір

Поняття, ознаки та види трудового договору. Загальні засади працевлаштування та відмови у прийнятті на роботу. Сторони, форма та зміст трудового договору. Зміна трудового договору: зміну умов, переведення чи переміщення працівника. Припинення трудового договору та гарантії при звільненні працівників. Особливості колективно-договірного регулювання праці. Правове регулювання трудових книжок та їх оцифрування.

Тема 4. Робочий час та час відпочинку

Поняття та норми тривалості робочого часу. Види робочого часу та їх характеристика. Поняття та види часу відпочинку. Поняття та види відпусток.

Тема 5. Правове регулювання оплати праці

Право працівника на оплату праці. Поняття та структура заробітної плати. Гарантійні та компенсаційні виплати. Тарифна система оплати праці. Правові гарантії працівників на оплату праці.

Тема 6. Правове регулювання охорони праці

Сутність, нормативно-правове регулювання та види охорони праці. Гарантії прав на охорону праці працівників, зайнятих на роботах з важкими та шкідливими умовами праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю. Організація охорони праці. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Тема 7. Трудова дисципліна

Дисципліна праці та методи її забезпечення. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Правові засади заохочення працівників. Дисциплінарна відповідальність, її види та порядок застосування. Особливості дисциплінарної відповідальності військовослужбовців, поліцейських.

Тема 8. Матеріальна відповідальність за заподіяну шкоду в трудових правовідносинах

Загальна характеристика матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності працівників. Колективна (бригадна) відповідальність. Визначення розміру та порядок відшкодування матеріальної шкоди. Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівнику.

Тема 9. Трудові спори (конфлікти)

Особливості вирішення індивідуальних трудових спорів. Вирішення трудових спорів комісіями по трудових спорах. Вирішення трудових спорів у судовому порядку. Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів). Врегулювання трудових спорів (конфліктів) шляхом медіації. Страйк як крайній засіб вирішення трудового спору (конфлікту).

Тема 10. Міжнародно-правове регулювання оплати праці

Міжнародні стандарти праці. Міжнародна організація праці та її роль в удосконаленні правового регулювання відносин у сфері праці. Джерела міжнародно-правового регулювання праці. Загальна характеристика трудового законодавства окремих зарубіжних країн.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Трудове право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	2	1
2	Тема 2. Джерела трудового права	2	1
3	Тема 3. Трудовий договір	2	1
4	Тема 4. Робочий час та час відпочинку	2	1
5	Тема 5. Правове регулювання оплати праці	2	1
6	Тема 6. Правове регулювання охорони праці	2	1
7	Тема 7. Трудова дисципліна	4	1
8	Тема 8. Матеріальна відповідальність за заподіяну шкоду в трудових правовідносинах	4	1
9	Тема 9. Трудові спори (конфлікти)	4	1
10	Тема 10. Міжнародно-правове регулювання оплати праці	4	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Трудове право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	4	1
2	Тема 2. Джерела трудового права	4	1
3	Тема 3. Трудовий договір	4	1
4	Тема 4. Робочий час та час відпочинку	4	1
5	Тема 5. Правове регулювання оплати праці	4	2
6	Тема 6. Правове регулювання охорони праці	4	2
7	Тема 7. Трудова дисципліна	4	2
8	Тема 8. Матеріальна відповідальність за заподіяну шкоду в трудових правовідносинах	6	2
9	Тема 9. Трудові спори (конфлікти)	4	2
10	Тема 10. Міжнародно-правове регулювання оплати праці	6	2
Усього годин		44	16

8. План семінарських занять

Тема 1. Трудове право як галузь права, наука та навчальна дисципліна

Мета: забезпечити засвоєння знань про предмет, метод, систему та суб'єктів трудового права, природу трудових правовідносин, а також місце галузі у загальній системі права України.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, предмет регулювання та специфіка методу сучасного трудового права?
2. Яку внутрішню структуру має система галузі трудового права України?
3. Хто виступає суб'єктами трудового права та які особливості мають їхні правовідносини?
4. Які завдання та структура трудового права як самостійної науки та навчальної дисципліни?
5. Як саме співвідноситься трудове право з цивільним, адміністративним та іншими галузями права?

Тема 2. Джерела трудового права

Мета: сформулювати теоретичні знання про ієрархію джерел трудового права, значення Конституції України, підзаконних актів, судової практики та міжнародно-правових стандартів.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, ієрархічна система та види джерел трудового права?
2. Яка роль належить Конституції України як вищому джерелу вітчизняного трудового права?
3. Як співвідносяться між собою спеціальне трудове законодавство та підзаконне регулювання відносин?
4. Яке правове значення має судова практика, включаючи рішення Верховного Суду та практику ЄСПЛ?
5. Які особливості мають акти соціального діалогу та локальні нормативні акти роботодавця?

Тема 3. Трудовий договір

Мета: розвинути практичні компетентності щодо укладення, зміни та припинення трудового договору, захисту прав працівників при звільненні та оцифрування трудових книжок.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, обов'язкові ознаки та законодавчі види трудового договору?
2. Які загальні засади працевлаштування та правила оформлення відмови у прийнятті на роботу?
3. Які вимоги висуваються до форми, змісту та порядку визначення сторін трудового договору?
4. У чому полягають відмінності між зміною істотних умов праці, переведенням та переміщенням працівника?
5. Які існують підстави припинення трудового договору та правові гарантії для осіб при звільненні?
6. Як здійснюється колективно-договірне регулювання праці та оцифрування трудових книжок?

Тема 4. Робочий час та час відпочинку

Мета: розкрити сутність інститутів робочого часу та часу відпочинку, норми їхньої тривалості, види та правові режими надання відпусток.

Питання для обговорення:

1. Як у законодавстві визначається поняття та які нормативні стандарти тривалості робочого часу?
2. Які існують законодавчі види робочого часу та яка їхня правова характеристика?
3. Що становить час відпочинку працівника та які існують основні його види?

4. Які правові засади встановлено для надання, розподілення та використання щорічних відпусток?

5. Які специфічні види соціальних та додаткових відпусток передбачено для окремих категорій працівників?

Тема 5. Правове регулювання оплати праці

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти зі структурою заробітної плати, засадами функціонування тарифної системи, державними гарантіями та компенсаційними виплатами.

Питання для обговорення:

1. Як реалізується конституційне право працівника на своєчасну й повну оплату праці?

2. Що становить поняття заробітної плати та з яких обов'язкових елементів складається її структура?

3. У яких випадках та у якому правовому порядку здійснюються гарантійні та компенсаційні виплати?

4. На яких засадах будується і функціонує тарифна система оплати праці на підприємствах?

5. Які правові гарантії працівників на захист заробітної плати від неправомірних відрахувань встановлено законом?

Тема 6. Правове регулювання охорони праці

Мета: навчити студентів нормативним засадам організації охорони праці, пільгам для осіб зі шкідливими умовами, специфіці захисту жінок і неповнолітніх, а також алгоритмам розслідування нещасних випадків.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність та як побудовано систему нормативно-правового регулювання охорони праці в Україні?

2. Які правові гарантії передбачено для осіб, зайнятих на роботах із важкими та шкідливими умовами праці?

3. Які особливості та додаткові пільги встановлено для охорони праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю?

4. Як здійснюється безпосередня організація охорони праці та внутрішній контроль на підприємстві?

5. Який процесуальний порядок розслідування та обліку нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві?

6. Які юридичні наслідки та відповідальність встановлено за порушення правил безпеки та нормативів охорони праці?

Тема 7. Трудова дисципліна

Мета: оволодіти знаннями про методи забезпечення дисципліни праці, правила внутрішнього трудового розпорядку, засади заохочення та специфіку відповідальності працівників силових відомств.

Питання для обговорення:

1. Що становить дисципліна праці та за допомогою яких методів вона забезпечується?

2. Як нормативно регулюється та затверджується внутрішній трудовий розпорядок на підприємстві?

3. Які правові засади, види та процесуальний порядок застосування заохочень до працівників?

4. Що становить дисциплінарна відповідальність, які її види та загальний порядок застосування стягнень?

5. Які особливості та специфічні режими дисциплінарної відповідальності встановлено для військовослужбовців та поліцейських?

Тема 8. Матеріальна відповідальність за заподіяну шкоду в трудових правовідносинах

Мета: обґрунтувати підстави та умови притягнення сторін до матеріальної відповідальності, правила розрахунку збитків, а також засади колективної відповідальності.

Питання для обговорення:

1. Яку загальну правову характеристику та умови виникнення має інститут матеріальної відповідальності в трудовому праві?
2. Які існують види матеріальної відповідальності працівників та чим обмежена відповідальність відрізняється від повної?
3. Які правові підстави та особливості запровадження колективної матеріальної відповідальності?
4. Який техніко-юридичний порядок визначення розміру та безпосереднього відшкодування завданої матеріальної шкоди?
5. За якими правилами настає матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові?

Тема 9. Трудові спори (конфлікти)

Мета: формування знань про механізми розгляду індивідуальних і колективних трудових спорів, процедуру медіації, конституційні межі реалізації права на страйк.

Питання для обговорення:

1. Які матеріальні та процесуальні особливості має порядок вирішення індивідуальних трудових спорів?
2. Як організовано процес розгляду і вирішення трудових спорів комісіями по трудових справах?
3. Які категорії трудових спорів підлягають виключному розгляду безпосередньо у судовому порядку?
4. Який нормативно встановлений порядок врегулювання та вирішення колективних трудових спорів?
5. Як застосовується процедура медіації для позасудового врегулювання та примирення сторін у трудових конфліктах?
6. Чому страйк визначається як крайній засіб вирішення колективного спору та які умови його законності?

Тема 10. Міжнародно-правове регулювання оплати праці

Мета: дослідити міжнародні стандарти праці, роль Міжнародної організації праці, джерела глобального регулювання та провести порівняльний аналіз трудових систем зарубіжних країн.

Питання для обговорення:

1. Що становлять універсальні міжнародні стандарти праці та яка їхня роль у забезпеченні права осіб на працю?
2. Як побудована Міжнародна організація праці та у чому виявляється її роль в удосконаленні правового регулювання?
3. Яку внутрішню систему та види мають джерела міжнародно-правового регулювання відносин у сфері праці?
4. Які особливості мають Конвенції та Рекомендації Міжнародної організації праці як основні інструменти впливу на національне законодавство?
5. Які загальні риси та специфічні характеристики притаманні сучасному трудовому законодавству окремих зарубіжних країн?
6. Як здійснюється імплементація та адаптація міжнародних трудових стандартів у правову систему України?
7. Які основні колізії виникають між нормами національного законодавства про працю та міжнародно-правовими договорами?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Трудове право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	6	14
2	Тема 2. Джерела трудового права	8	12
3	Тема 3. Трудовий договір	8	12
4	Тема 4. Робочий час та час відпочинку	8	12
5	Тема 5. Правове регулювання оплати праці	8	12
6	Тема 6. Правове регулювання охорони праці	8	12
7	Тема 7. Трудова дисципліна	8	12
8	Тема 8. Матеріальна відповідальність за заподіяну шкоду в трудових правовідносинах	8	14
9	Тема 9. Трудові спори (конфлікти)	8	12
10	Тема 10. Міжнародно-правове регулювання оплати праці	8	12
Усього годин		78	124

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни «Трудове право» є індивідуальне занурення в архітектуру соціально-трудова інститутів, освоєння договірних інструментів стабілізації відносин між персоналом і менеджментом, формування навичок правового супроводу процедур найму й звільнення, а також укорінення засад професійної етики та стандартів академічної доброчесності.

Самостійна робота здійснюється у формі: виконання індивідуальних прикладних завдань; аналізу фабул та розв'язання практичних кейсів щодо захисту від неправомірних звільнень або стягнення заробітної плати; детального дослідження положень Кодексу законів про працю України та проєктів нового трудового законодавства; опрацювання роз'яснень Пленумів судів та прецедентних висновків Верховного Суду; роботи з інформаційними ресурсами Державної служби України з питань праці; проєктування макетів колективних договорів, контрактів і локальних наказів роботодавця.

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати один з таких варіантів:

Варіант 1.

Сформулюйте аналітичний огляд системи галузі трудового права України та розкрийте його відмінності від суміжних інститутів цивільного права.

Варіант 2.

Складіть історико-юридичний реферат про систему джерел трудового права, висвітливши роль локальних нормативних актів роботодавця у регулюванні умов праці.

Варіант 3.

Розробіть порівняльний аналіз процедурних відмінностей між переведенням на іншу роботу, переміщенням та зміною істотних умов праці працівника.

Варіант 4.

Напишіть аналітичне есе про правові гарантії захисту працівників від незаконного звільнення з ініціативи роботодавця за чинним КЗпП України.

Варіант 5.

Проаналізуйте у межах аналітичної доповіді структуру заробітної плати та державні гарантії щодо захисту права працівника на своєчасну оплату праці.

Варіант 6.

Охарактеризуйте у формі реферату особливості організації охорони праці та специфіку захисту праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю.

Варіант 7.

Підготуйте проєкти локальних документів підприємства, а саме: макету колективного договору та індивідуального контракту з працівником.

Варіант 8.

Виконайте науковий реферат про матеріальну відповідальність працівників, детально розмежувавши підстави застосування обмеженої та повної відповідальності.

Варіант 9.

Здійсніть розв'язання прикладних фабул судових справ щодо оскарження накладених дисциплінарних стягнень у судовому порядку.

Варіант 10.

Висвітліть у рефераті компетенцію та процесуальний порядок розгляду індивідуальних спорів Комісією по трудових спорах та засади медіації.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8–12 сторінок тексту (*шрифт*

Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1). Слід опрацювати щонайменше 10–12 джерел. Використання класичних праць з трудового права України чи зарубіжжя обов'язкове. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та методологічним осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1.

1. Розкрийте поняття, предмет, метод і внутрішню структуру системи галузі трудового права України.
2. Охарактеризуйте особливості та види джерел трудового права, виділивши роль Конституції України.

Варіант 2.

1. Проаналізуйте юридичне значення судової практики Верховного Суду та практики ЄСПЛ як джерел трудового права.
2. Розкрийте поняття, обов'язкові ознаки, форму та порядок визначення змісту трудового договору.

Варіант 3.

1. Розкрийте загальні засади працевлаштування та правила оформлення обґрунтованої відмови у прийнятті на роботу.
2. Охарактеризуйте правові підстави припинення трудового договору за ініціативою роботодавця.

Варіант 4.

1. Проаналізуйте законодавчі види та нормативні стандарти тривалості робочого часу за трудовим законодавством.
2. Розкрийте поняття, види часу відпочинку та правовий режим надання й використання щорічних відпусток.

Варіант 5.

1. Розкрийте поняття та елементи структури заробітної плати (основна, додаткова, інші заохочувальні виплати).
2. Охарактеризуйте тарифну систему оплати праці та правові гарантії захисту заробітної плати працівників.

Варіант 6.

1. Проаналізуйте сутність нормативно-правового регулювання охорони праці та організацію безпеки на виробництві.
2. Розкрийте процесуальний порядок розслідування та обліку нещасних випадків і професійних захворювань.

Варіант 7.

1. Розкрийте поняття дисципліни праці, методи її забезпечення та правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
2. Охарактеризуйте дисциплінарну відповідальність: її види, строки та нормативний порядок застосування стягнень.

Варіант 8.

1. Проаналізуйте підстави та умови виникнення матеріальної відповідальності працівника за заподіяну підприємству шкоду.
2. Розкрийте правові засади та особливості запровадження колективної (бригадної) матеріальної відповідальності.

Варіант 9.

1. Розкрийте порядок розрахунку розміру та процедуру відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної працівником.
2. Охарактеризуйте компетенцію, строки звернення та порядок розгляду заяв Комісією по трудових спорах.

Варіант 10.

1. Проаналізуйте процедурний порядок врегулювання колективних трудових спорів та умови легітимності проведення страйку.
2. Розкрийте роль Міжнародної організації праці та значення її Конвенцій у регулюванні відносин у сфері праці.

13. Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей та академічної доброчесності.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Global Social Protection: [https://www.coursera.org/learn/global-social-protection?utm_source="](https://www.coursera.org/learn/global-social-protection?utm_source=); International Labour Standards and Rights at Work: [https://www.coursera.org/learn/international-labour-standards?utm_source="](https://www.coursera.org/learn/international-labour-standards?utm_source=));
- Prometheus (Людські права в дії: [https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+HR101+2019_T1/?utm_source="](https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+HR101+2019_T1/?utm_source=));
- edX (Labour Rights and Business: [https://www.edx.org/course/labour-rights-and-business?utm_source="](https://www.edx.org/course/labour-rights-and-business?utm_source=));
- International Labour Organization (International Labour Standards: [https://www.ilo.org/courses/international-labour-standards?utm_source="](https://www.ilo.org/courses/international-labour-standards?utm_source=)).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти.

14. Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамен)

1. Що становить поняття, предмет регулювання та специфіка методу сучасного трудового права?
2. Яку внутрішню структуру має система галузі трудового права України?
3. Хто виступає суб'єктами трудового права та які особливості мають їхні правовідносини?
4. Які завдання та структура трудового права як самостійної науки та навчальної дисципліни?
5. Як саме співвідноситься трудове право з цивільним, адміністративним та іншими галузями права?
6. Що становить поняття, ієрархічна система та види джерел трудового права?
7. Яка роль належить Конституції України як вищому джерелу вітчизняного трудового права?
8. Як співвідносяться між собою спеціальне трудове законодавство та підзаконне регулювання відносин?
9. Яке правове значення має судова практика, включаючи рішення Верховного Суду та практику ЄСПЛ?
10. Які особливості мають акти соціального діалогу та локальні нормативні акти роботодавця?
11. Що становить поняття, обов'язкові ознаки та законодавчі види трудового договору?
12. Які загальні засади працевлаштування та правила оформлення відмови у прийнятті на роботу?
13. Які вимоги висуваються до форми, змісту та порядку визначення сторін трудового договору?
14. У чому полягають відмінності між зміною істотних умов праці, переведенням та переміщенням працівника?
15. Які існують підстави припинення трудового договору та правові гарантії для осіб при звільненні?

16. Як здійснюється колективно-договірне регулювання праці та оцифрування трудових книжок?
17. Як у законодавстві визначається поняття та які нормативні стандарти тривалості робочого часу?
18. Які існують законодавчі види робочого часу та яка їхня правова характеристика?
19. Що становить час відпочинку працівника та які існують основні його види?
20. Які правові засади встановлено для надання, розподілу та використання щорічних відпусток?
21. Які специфічні види соціальних та додаткових відпусток передбачено для окремих категорій працівників?
22. Як реалізується конституційне право працівника на своєчасну й повну оплату праці?
23. Що становить поняття заробітної плати та з яких обов'язкових елементів складається її структура?
24. У яких випадках та у якому правовому порядку здійснюються гарантійні та компенсаційні виплати?
25. На яких засадах будується і функціонує тарифна система оплати праці на підприємствах?
26. Які правові гарантії працівників на захист заробітної плати від неправомірних відрахувань встановлено законом?
27. У чому полягає сутність та як побудовано систему нормативно-правового регулювання охорони праці в Україні?
28. Які правові гарантії передбачено для осіб, зайнятих на роботах із важкими та шкідливими умовами праці?
29. Які особливості та додаткові пільги встановлено для охорони праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю?
30. Як здійснюється безпосередня організація охорони праці та внутрішній контроль на підприємстві?
31. Який процесуальний порядок розслідування та обліку нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві?
32. Які юридичні наслідки та відповідальність встановлено за порушення правил безпеки та нормативів охорони праці?
33. Що становить дисципліна праці та за допомогою яких методів вона забезпечується?
34. Як нормативно регулюється та затверджується внутрішній трудовий розпорядок на підприємстві?
35. Які правові засади, види та процесуальний порядок застосування заохочень до працівників?
36. Що становить дисциплінарна відповідальність, які її види та загальний порядок застосування стягнень?
37. Які особливості та специфічні режими дисциплінарної відповідальності встановлено для військовослужбовців та поліцейських?
38. Яку загальну правову характеристику та умови виникнення має інститут матеріальної відповідальності в трудовому праві?
39. Які існують види матеріальної відповідальності працівників та чим обмежена відповідальність відрізняється від повної?
40. Які правові підстави та особливості запровадження колективної (бригадної) матеріальної відповідальності?
41. Який техніко-юридичний порядок визначення розміру та безпосереднього відшкодування завданої матеріальної шкоди?
42. За якими правилами настає матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові?
43. Які матеріальні та процесуальні особливості має порядок вирішення індивідуальних трудових спорів?

44. Як організовано процес розгляду та вирішення трудових спорів Комісіями по трудових спорах?

45. Які категорії трудових спорів підлягають виключному розгляду безпосередньо у судовому порядку?

46. Який нормативно встановлений порядок врегулювання та вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)?

47. Як застосовується процедура медіації для позасудового врегулювання та примирення сторін у трудових конфліктах?

48. Чому страйк визначається як крайній засіб вирішення колективного спору та які умови його законності?

49. Що становлять міжнародні стандарти праці та яка роль належить Міжнародній організації праці?

50. Які особливості мають Конвенції та Рекомендації Міжнародній організації праці як джерела міжнародно-правового регулювання відносин у сфері праці?

15. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

16. Методи оцінювання

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Трудове право» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

- для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

17. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Трудове право» є підсумковий контроль – екзамен.

18. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Трудове право» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти ([https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-\(red-2021\).pdf](https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-(red-2021).pdf)).

Порядок зарахування результатів неформальної освіти

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за заявою здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до **10 балів** у межах самостійної роботи.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з дисципліни «Трудове право» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проскту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

20. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Трудове право» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

21. Рекомендована література

1. Бутинська Р. Проблеми трудового права та соціального захисту: навчальний посібник. Львів: Вид-во «Растр-7», 2023. 288 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6507/1/Навчальний_Посібник_Бутинська.pdf
2. Вареник О.С. Напрями оптимізації локального правового регулювання охорони праці. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. № 6. С. 129–136. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.6.4>
3. Вареник О.С. Локальне правове регулювання охорони праці у Фінляндії: напрями запозичення у національне трудове законодавство. *Соціальне право*. 2021. № 2. С. 76–83. <https://soclaw.com.ua/index.php/journal/article/view/485>
4. Вареник О.С. Трудовий колектив як суб'єкт локального регулювання охорони праці. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. № 3. С. 112–118. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.4.7>
5. Вареник О.С. Тенденції подальшого розвитку локального правового регулювання охорони праці. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. № 5. С. 153–161. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.5.2.4>
6. Вареник О.С. Специфіка локального правового регулювання охорони праці у Польщі. *Соціальне право*. № 1. С 6–10. <https://soclaw.com.ua/index.php/journal/article/view/435/395>
7. Венедіктов С.В. Трудове право України: підручник. К.: Вид-во «Людмила», 2021. 216 с. https://www.researchgate.net/publication/375715538_Venediktov_SV_Trudove_pravo_Ukraini_pidruchnik_2021
8. Назарчук О.М. Трудове право: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2025. 230 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4268e889-54b7-4bec-a871-c79ae61770c0/content>
9. Полішко Н.Л. Загальні та спеціальні гарантії дотримання трудових прав жінок, які проходять службу в органах Національної поліції України, під час реалізації права на працю. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 4(2). С. 142-147.

10. Полішко Н.Л. Історико-правові аспекти прийняття жінок на службу в поліцію: досвід деяких зарубіжних країн. *Юридичний вісник*. 2020. № 4. С. 156-163. URL: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i4.1984>
11. Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції: монографія / за ред. Н.М. Хуторян. Київ: Ніка-Центр, 2017. 255 с. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/30123/1/Monograph.Koretski-Institut-страницы-1-5%2C24-51%2C112-126.pdf>
12. Соціально-трудові права і виклики цифровізації: монографія / за ред. Я.В. Сімутіної, М.М. Шумила. Київ: Ніка-Центр, 2023. 348 с. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/soczialno-trudovi-prava-i-vikliki-czifrovizaczii.pdf>
13. Трудове право України: підруч. / за заг. ред. О.М. Ярошенка. Х.: ОБСЄ/МОН, 2022. 376 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2022/07/27/Trudove.pravo.Ukrayiny.26.07.2022.pdf>
14. Ярошенко О., Іншин М., Жигалкін І. Індивідуальне та колективне трудове право України. Харків: Юрайт, 2021. 412 с.
15. Чанишева Г.І. Трудове право України: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти 2-го курсу факульт. цивільної та госп. юстиції, спец. 081-Право. Одеса: Фенікс, 2022. 282 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Trudove-pravo-chanysheva.pdf
16. Щербина В.І., Соцький А.М. Трудове право України: підручник. Чернівці: Технодрук, 2021. 552 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Shcherbyna-V.I.-Sotskyi-A.M.-Trudove-pravo-Ukrayiny -pidruchnyk.pdf